

tarafından oluşturulduğu bildirilmiştir. Kanada ve ABD'nin ardından benzer hastalık tabloları İngiltere, Hollanda, Belçika, Fransa, Avusturya ve İsviçre gibi ülkelerde de gözlenerek, Avrupa kıtasına da yayılmaya başlamıştır. Bu ülkelerdeki hastanelerde salgınlara seyreden enfeksiyonu kontrol altına almanın kolay olmadığı ve bakterinin oldukça virülen bir suşu ile gelişen bu enfeksiyonların daha geniş olarak araştırılmasına ihtiyaç olduğu vurgulanmıştır.

C. difficile'ye bağlı ishaller genellikle hastane kaynaklı olarak bilinmekle birlikte son yıllarda toplum kaynaklı vakalarda da artış olduğuna dikkat çekilmiştir. Yine daha çok yaşlılarda gözlenmekte olan bir enfeksiyon olmasına karşılık, ABD'de daha genç yaş gruplarında vakaların gözlendiği bildirilmiştir. Ayrıca *C. difficile*'ye bağlı ishallerin bulaşında gıda ve hayvanların etken olabileceğine dikkat çekilmiş, bu konunun daha ayrıntılı olarak incelenmesine ihtiyaç olduğu vurgulanmıştır.

Sempozyumda *C. difficile* konusunda deneyimli

uzmanların konuşmalarının yanısıra çeşitli araştırmalara ait sözel sunumlar ve poster sunumları gerçekleştirilmiştir. Bu kapsamda Refik Saydam Hıfzıssıhha Merkezi Başkanlığı Ulusal Enterik Patojenler Referans Laboratuvarında *C. difficile* konusunda yapılan iki çalışma da sunulmuştur.

Sempozyumun ardından, European Center for Disease Prevention and Control (ECDC), *C. difficile* Çalışma Grubu tarafından yarım günlük bir toplantı düzenlenmiştir. Bu toplantıda 2006-2007 yıllarında *C. difficile*'ye bağlı ishallerin epidemiyolojisi, kontrolü ve önlenmesi konularında Kuzey Amerika ve Avrupa'nın çeşitli ülkelerinde yapılan çalışmalar ve sonuçları ele alınarak, yapılması planlanan çalışmalar hakkında bilgi verilmiştir.

Sempozyumda ayrıca ESCMID ESGCD tarafından 2008 yılında Türkiye'de *C. difficile* konusunda uluslararası bir çalıştay düzenleneceği duyurulmuştur. Bu çalıştay ile ilgili ayrıntılı bilgiler, raporun daha sonraki sayılarında sizlere ulaştırılacaktır.■

İYİ LABORATUVAR YÖNETİMİ EĞİTİM KURSLARI

Ray SANDERS

Dünya Sağlık Örgütü

“Türkiye’de Epidemiyolojik Sürveyans ve Bulaşıcı Hastalıkların Kontrolü Sisteminin Güçlendirilmesi” projesinin hedeflerinden birisi “İyi Laboratuvar Yönetimi” ilkeleri alanında 400-450 laboratuvar çalışanının eğitimini sağlamaktır. Bu amaçla verilen eğitimler Sağlık Bakanlığı, Avrupa Komisyonu ve Dünya Sağlık Örgütü’nün işbirliği ile yürütülmektedir. Bu eğitim spesifik hastalıkların laboratuvar tanısında pratik uygulamaları içermemekte, ancak bir modern mikrobi-

yoloji tanı laboratuvarında güvenli ve etkili çalışmanın temel özelliklerine dair bilgiyi, sunumları ve dokümanları sağlamaktadır. Eğitime davet edilen katılımcılar; Refik Saydam Hıfzıssıhha Merkez Başkanlığı, Bölge Hıfzıssıhha Müdürlükleri, Halk Sağlığı Laboratuvarları ile bazı hastane ve üniversite laboratuvarlarında görev yapan kişileri kapsamaktadır.

Eğitimin temel amacı; mikrobiyoloji tanı laboratuvarlarını İyi Laboratuvar Yönetimi için oluşturulmuş temel standartları kullanmaya teşvik etmek ve bu yönde gelişmelerini sağlamaktır. Standart yöntemler; Sağlık Bakanlığı tarafından oluşturulmuştur ve uluslararası kabul edilen, uygulanan tavsiyeleri ve standartları temel almaktadır. İyi Laboratuvar Yönetimi; organizasyonel süreç ve planlama, uygulama, izleme,

İletişim: Ray SANDERS

Dünya Sağlık Örgütü, Birlik Mah. 2. Cadde No: 11,

Çankaya-ANKARA

Tel: 0312 458 21 67

E-posta: ray@raysanders.co.uk

kayıt ile raporlama gibi laboratuvar aktivitelerinin sağlanması ile ilgilidir.

İyi Laboratuvar Yönetimi için;

- Laboratuvar personeli ve halkın, tehlikeli mikro-organizmalar ile çalışma sonucu oluşabilecek risklerini azaltmak,

- Beklenmeyen olayları ve bunların sonuçlarını tespit etmek ve cevap vermek,

- Laboratuvar hatalarını saptamak ve düzeltmek,

- Laboratuvar etkinliğini ve doğruluğunu iyileştirmek,

- Zamanında, doğru ve kullanışlı laboratuvar raporu sağlamak gerekir.

Eğitimin, kendi laboratuvarlarında İyi Laboratuvar Yönetimi'ni uygulamaları ve güçlendirmeleri konusunda mikrobiyolojik tanı laboratuvarı yöneticilerini teşvik etmesi beklenmektedir. Türkiye'de enfeksiyon hastalıklarının tanı ve sürveyansını güçlendirme planları konusundaki farkındalık, ulusal laboratuvar ağının geliştirilmesi ve ulusal laboratuvar akreditasyon sisteminin oluşturulması gibi aktivitelere laboratuvar sorumlularının aktif katılımını sağlayacaktır. Ayrıca, İyi Laboratuvar Yönetimi ve laboratuvar kaynaklı enfeksiyon hastalıkları tanı ve sürveyansını geliştirme planlarına odaklanmak, yöneticileri laboratuvar yönetimi için kurumsal politikaların gözden geçirilmesi ve laboratuvar beceri ve kaynaklarının tedariki gibi konularda teşvik edecektir.

İki-üç gün süren her eğitim kursunda yaklaşık olarak 30 katılımcıya eğitim verilmiştir. Mart ve Haziran 2007 tarihleri arasında toplam 15 kurs uygulanmıştır. Kurslar; Ankara, İstanbul, İzmir, Antalya, Adana, Samsun, Diyarbakır ve Erzurum'da yürütülmüştür. Her eğitim kursunda aynı eğitim materyali kullanılmıştır, ancak farklı Türk mikrobiyoloji uzmanları farklı yerlerde eğitim vermiştir. Eğitim materyali, bu eğitim kursuna özel olarak geliştirilmiştir. Kurs programının geliştirilmesine ve materyalin tamamlanmasına 30 Türk mikrobiyoloji uzmanından oluşan bir grup yardım etmiş olup eğitim kurslarını aynı mikrobiyoloji uzmanları uygulamıştır.

Her kurs laboratuvar aktivitelerinin temel alanlarını

kapsayan altı modül içermektedir:

1. İyi Laboratuvar Yönetiminin ilkeleri,
2. Kalite kontrol ve kalite güvencesi,
3. Veri yönetimi,
4. Laboratuvar güvenliği,
5. Ekipman yönetimi ve
6. Stok yönetimi.

Katılımcılara söz konusu her modüle ait sunum ve proje hakkındaki bilgileri içeren eğitim materyalleri, basılı kurs notları ve CD şeklinde sağlanmış olup "Laboratuvarda Güvenli Çalışma Teknikleri" kitapçığı da birlikte dağıtılmıştır. Eğitim alan kişilerin, kendi personellerine eğitim ve talimat vermeleri için bu materyalleri kullanmaları beklenmektedir.

Mikrobiyoloji tanı laboratuvarlarında İyi Laboratuvar Yönetiminin geliştirilmesi; Türkiye'de spesifik hastalık ve patojenlerin tanısına yönelik geliştirilmiş eğitimlerin uygulanması, ulusal laboratuvar ağının geliştirilmesi ve ulusal bir laboratuvar akreditasyon sisteminin kurulmasını içeren aktiviteler için temel oluşturacaktır.■